

Sectie België-Roemenië

22-26 november 2013

Bezoek van een delegatie van de sectie aan Roemenië

175e Verjaardag

In 2013 wordt de 175e verjaardag gevierd van de betrekkingen tussen België en Roemenië. Drie jaar geleden, in februari 2010, bracht een delegatie van Roemeense parlementariërs een driedaags bezoek aan België. Dit was voor mevrouw Muriel GERKENS, voorzitter van de sectie België-Roemenië van de Interparlementaire Unie, de aanleiding om een driedaags tegenbezoek aan Roemenië te brengen.

De delegatie was samengesteld uit :

- Muriel GERKENS (Kamer, Ecolo-Groen)
- David CLARINVAL (Kamer, MR)
- Etienne SCHOUPPE (Senaat, CD&V)

De heer Philippe BEKE, Belgisch ambassadeur in Boekarest sedert 2011, verzorgde alle voorafgaande contacten en vergezelde permanent de delegatie, die werd bijgestaan door Serge DE RYCK, secretaris van de sectie.

Programma

Het programma omvatte onder meer :

- bezoeken aan Belgische, in Roemenië gevestigde firma's, meer specifiek H. Essers, de Vlerick-groep en Coilprofiel, waarvan de moederhuizen gevestigd zijn in respectievelijk Genk, Kortrijk en Wijnegem ;
- een ontmoeting met plaatselijke economische actoren te Brasov, in de Karpaten ;
- een ontmoeting met de autoriteiten van Buzau, verbreederd met de stad Oudenaarde sedert 1991 ;
- een ontmoeting met de gezondheidsactoren, onder wie de heer Raed ARAFAT, staatssecretaris voor Gezondheid alsook de verantwoordelijken van de universitaire spoeddienst van Boekarest ;
- ontmoetingen met Roemeense beleidsverantwoordelijken, waaronder de heer Valeriu Stefan ZGONEA, Kamervoorzitter, de heer Petru FILIP, voorzitter van de Senaatscommissie Buitenlandse Zaken, mevrouw Rodica NASSAR, voorzitter van de Kamercommissie voor de Volksgezondheid, en de heer Florin JORDACHE, voorzitter van de Kamercommissie voor de Sociale Zaken, alsook de heer Mircea DUSA, minister van Landsverdediging en voorzitter van de vriendschapsgroep Roemenië-België.

De in dit verslag verwerkte informatie, alsook de opinies die erin worden uitgedrukt, kwamen tijdens deze ontmoetingen aan bod.

BASISGEGEVENS

Lid van de Europese Unie en van de Navo

In 1989 had in Roemenië een ommekeer plaats die het einde inluidde van nagenoeg een halve eeuw communistische dictatuur. Deze periode, die samenviel met de Koude Oorlog, wordt meestal als een pijnlijk intermezzo ervaren.

In 2007 werd Roemenië lid van de Europese Unie, met dien verstande dat het onderworpen blijft aan een samenwerkings- en verificatiemechanisme omwille van de onstabiliteit en de corruptie die zijn grondwettelijke en gerechtelijke orde zouden kenmerken. Dit mechanisme geeft aanleiding tot periodieke opvolgingsrapporten maar wordt ervaren als een hint van Brussel dat Roemenië nog geen volwaardig lid is.

Roemenië wil volledig toetreden tot het Schengenverdrag dat, behalve een samenwerking tussen gerechtelijke en politiediensten, ook voorziet in de afschaffing van binnengrenzen. De toetreding tot de eurozone, oorspronkelijk gepland voor 2015, werd met vijf jaar uitgesteld. Vanaf 1 januari 2014 zullen de Roemeense werknemers kunnen genieten van vrij verkeer in de hele Europese Unie.

Als lid van de Navo sedert 2004, neemt Roemenië, samen met Polen en Turkije, actief deel aan de ontplooiing vanaf 2015 van het door Washington gewild anti-raketschild.

Plaatselijke bevolking, Belgische aanwezigheid en geopolitieke positie

Roemenië telt officieel 20 miljoen inwoners, waarvan ongeveer één tiende in Boekarest woont. Volgens sommige schattingen zouden circa 1,5 tot 2 miljoen Roemenen zich in het buitenland hebben gevestigd.

Roemenië telt ongeveer 400 Belgische ingezetenen. De Belgische ambassade stelt zo'n dertig man tewerk en is gevestigd in een Art-décohuis. Een Belg, Christian Heinzmann, leidt de nationale luchtvaartmaatschappij Tarom. De firma Delhaize is, onder de benaming Mega-image maar herkenbaar dankzij haar leeuw, alomtegenwoordig in Boekarest en omstreken.

Het land is verdeeld in departementen. De oprichting van gewesten – zoals in België of Frankrijk, in het raam van het Europa van de Regio's – laat op zich wachten.

Een ruime Hongaarse minderheidsgroep, ongeveer 6 % van de bevolking, verspreid over verscheidene enclaves, geniet van culturele en taalrechten maar eist meer autonomie.

Dit gegeven alsook de goede betrekkingen met buurland Servië verklaren wellicht waarom Roemenië deel uitmaakt van de groep van vijf landen van de Europese Unie die de in 2008 afgekondigde onafhankelijkheid van Kosovo niet erkennen.

Omgekeerd is Roemenië pleitbezorger van de toetreding tot de Europese Unie van alle Balkanlanden. De dag waarop de delegatie naar België terugkeerde, dinsdag 26 november 2013, had in het Paleis der Natie te Boekarest een topontmoeting plaats van de Chinese premier Li KEQIANG met zijn ambtgenoten van zestien landen van Centraal- en Oost-Europa, waarvan elf lid zijn van de Europese Unie en vijf andere landen de steun van Boekarest genieten : Albanië, Bosnië-Herzegovina, Macedonië, Montenegro en Servië.

Economische toestand

De staatsschuld is lager dan 40 % van het bruto binnenlands product, het begrotingstekort bedraagt minder dan 2,5 % en de groei zou volgens de jongste cijfers tussen 1,5 en 2 % schommelen. De informele economie neemt evenwel nog een ruime plaats in. De landbouw, die vele arme plattelandsbewoners van een minimum voorziet, is dermate georganiseerd – de landerijen zijn verbrokkeld en er bestaan omwille van het communistische verleden haast geen coöperatieven – dat Roemenië graan, fruit en groenten moet importeren. Het aandeel van de industrie, geschat op 40 % van het nationaal inkomen, heeft recentelijk het aandeel van de handel overtroffen. De buitenlandse investeringen, waarvan het leeuwendeel afkomstig is uit Nederland, Duitsland en Oostenrijk, maken nagenoeg de helft uit van het nationaal inkomen.

De vlaktaks bedraagt 16 % maar wordt volgens sommige schattingen door niet meer dan drie miljoen bedrijven en individuen opgebracht. De btw bedraagt 24 % (met uitzondering van de btw op brood die sedert 1 september 2013 op 9 % werd gebracht). De tot terugbetaling gerechtigden moeten evenwel soms één à twee jaar, en zelfs langer, op terugbetaling wachten, wat de betrokken bedrijven voor moeilijkheden plaatst.

De ontwikkeling van het land lijdt onder het gebrek aan infrastructuur, zowel qua wegen (er zijn slechts 500 kilometer autosnelweg aangelegd in een land dat in oppervlakte ongeveer de helft van Frankrijk beslaat) als qua spoorwegen (de Europese corridors IV en IX die toegang tot de Zwarte Zee moeten verschaffen zijn nog lang niet gerealiseerd). De binnenvaart is, ondanks het voorhanden zijn van stromen als de Donau en rechtstreekse toegangen tot de Zwarte Zee, onderbenut.

Energiebeleid

Op energetisch vlak wil Roemenië vooral minder afhankelijk worden van Russische brandstoffen.

Het land bezit een ruime olie- en steenkoolvoorraad maar voert een kernenergievriendelijk beleid. Kernenergie staat momenteel in voor 20 % van de energiebevoorrading. De topontmoeting met de Chinese eerste minister Li KEQIANG resulteerde overigens in een beginselakkoord om twee bijkomende kerncentrales te bouwen. Toch is het Roemenië ook erom te doen maximaal gebruik te maken van hernieuwbare bronnen zoals zonne- en windenergie, waarvan het aandeel tegen 2020 tot 40 % van de energiebevoorrading zou moeten stijgen.

De exploitatie van schaliegas verdeelt de Roemeense bevolking zelf.

Sociale toestand, de migratiestroom en de volksgezondheid

Meer dan 7 % van de actieve bevolking is werkloos. Het gemiddeld netto-inkomen bedraagt ongeveer 400 euro per maand. Een typisch pensioen bedraagt ongeveer 100 euro per maand.

Dit verklaart wellicht ook waarom veel beroepen hun heil zoeken in landen als Oostenrijk, Duitsland maar ook België. Ze worden tewerkgesteld in de transportsector, de vleesindustrie en de bouw (voor de nieuwe installaties van de Navo in Evere, bijvoorbeeld, werden veel Roemenen aangetrokken), maar ook in ziekenhuizen en ouderentehuizen, zowel als medisch als als paramedisch personeel.

Ongeveer 4 % van de overheidsbegroting wordt besteed aan volksgezondheid. Tijdens de ontmoeting van de delegatie met staatssecretaris voor Gezondheid, de heer Raed ARAFAT, in de universitaire spoeddienst van Boekarest, werd gestaakt om dit percentage op 6 % te brengen.

ONTMOETING MET BELGISCHE ECONOMISCHE ACTOREN

H. Essers

Gevestigd op een twintigtal kilometer van Boekarest stelt de firma H. Essers wereldwijd 4.000 man tewerk. Ze is actief in Nederland, Denemarken, Italië, Portugal, Litouwen, Bulgarije, Turkije en Moldavië. In Roemenië telt het bedrijf ongeveer 650 werknemers. Ze stelt zo'n 1.500 chauffeurs tewerk, zowel Belgen als Roemenen.

De firma beheert voorraden van elektronisch materiaal en scheikundige producten. Ze verpakt en verdeelt producten aan huis. Voorts zijn er de beveiligde transporten van onder meer sigaretten. De vrachtwagenchauffeurs van H. Essers worden via gps gevolgd en rijden naar landen als Rusland, Afghanistan, Mongolië, Irak en Iran.

H. Essers installeert momenteel zonnepanelen op een oppervlakte van 12.000 vierkante meter ten behoeve van haar eigen elektriciteitsvoorziening.

H. Essers maakt ook intensief gebruik (a rato van 150 containers per week) van de spoorwegverbinding tussen Curtici, aan de Hongaarse grens, en Genk. De treinreis duurt 35 uur. Van Curtici naar Boekarest doet een vrachtwagen er twee dagen over.

Het gebrek aan infrastructuur betekent dus een handicap voor het door H. Essers in de praktijk gebrachte intermodaal vervoer.

Vlerick-groep

Brasov is de hoofdstad van een toeristische regio in de Karpaten die 300.000 inwoners telt en 160 kilometer ten noorden van Boekarest ligt. De Vlerick-groep, waarvan de hoofdzetel in Kortrijk is gevestigd, heeft hier in 2006 twee moderne torengebouwen opgetrokken die plaats bieden voor bedrijven allerhande. Op termijn zullen twee nieuwe torengebouwen worden opgetrokken. Eén toren is bezet door de Italiaanse bank Exelia die er vierentwintig uur per dag haar back-officeoperaties verzorgt. Dit zakencentrum, dat kantoorruimtes herbergt maar ook ruimte biedt voor conferenties en tentoonstellingen, heeft de creatie van duizend jobs mogelijk gemaakt.

De geëvoeerde problemen betreffen het gebrek aan politieke continuïteit, vermits een nieuwe coalitie het beleid totaal kan omgooien, het gebrek aan gekwalificeerd personeel (ofwel is dat uitgeweken, ofwel is het te oud), het gebrek aan meertalige werknemers (doordat de bedrijven die hun zetel in dit zakencentrum hebben gevestigd diensten aan diverse Europese landen aanbieden) en het gebrek aan wegeninfrastructuur (wat de verplaatsingen, zelfs naar de hoofdstad, onnodig rekt).

Een luchthaven is in aanbouw.

Coilprofiel

Deze dochteronderneming van de firma Frisomat, gevestigd in Wijnegem, stelt ongeveer 75 man tewerk en is sedert 2002 hevestigd te Ceptura. Ze is gespecialiseerd in de aanmaak van bouwsels in plaatijzer voor landbouw en nijverheid. Ze fabriceert eveneens metalen daken die de golvende dakpannen nabootsen.

De crisis van 2008 heeft het omzetcijfer met liefst 10 miljoen euro, hetzij 40 %, doen dalen.

Het betreft hier een uiterst concurrentiële markt van hoge kwaliteit.

Ontmoetingen met gezondheidsactoren

Departementale spoeddienst van Buzau

De departementale spoeddienst van Buzau werd gedurende twee decennia gefinancierd door de provincie Oost-Vlaanderen. De financiering werd stopgezet nadat Roemenië lid werd van de Europese Unie. De heer Marius ANASTASIU, algemeen directeur van de spoeddienst, bevestigt dat de uitstroom van verpleegsters, geneesheren en tandartsen op landelijk niveau een probleem is, vooral rekening houdend met de vormingskosten. Behalve radiologen en spoedartsen heeft deze uitstroom geen al te negatieve impact gehad in Buzau. De uitstroom van tandartsen is deels te verklaren door het feit dat tandverzorging niet door het ziekenfonds wordt terugbetaald.

Het medisch personeel lijdt vooral onder het gebrek aan waardering.

Meerdere verliesgevende ziekenhuizen werden gesloten. Een belangrijk deel van de bevolking, vooral in afgelegen gebieden, kan dan ook geen beroep doen op verzorging.

Het ziekenhuissysteem – grotendeels publiek, slechts 5 % van de ziekenhuizen is privé – is onefficiënt door het gebrek aan eerstelijnszorg door huisartsen en aan ambulante verzorging na opname in het ziekenhuis. Dit leidt tot verlengd ziekenhuisverblijf van personen die anders zelfs niet van deze basisgezondheidszorg zouden kunnen genieten.

De Belgische en Roemeense ziekenhuizen met specialisatie op een bepaald gebied (cardiologie, bijvoorbeeld) zouden hun banden verder kunnen aanhalen door hun knowhow uit te wisselen.

Universitaire spoeddienst van Boekarest

Tijdens de ontmoeting met de heer Raed ARAFAT, staatssecretaris voor Gezondheid, werd een verdrag ondertekend tussen de Roemeense Staat en een Roemeense vereniging zonder winstgevend doel, vertegenwoordigd door de heer Jozef Goebels, voorzitter van de Vlaamse vereniging « Actie Dorpen Roemenië » met als doel een twintigtal medische centra op te zetten teneinde aan het gebrek aan ambulante medische zorgteams tegemoet te komen. Ook wordt een embryonnair mutualiteitsstelsel gecreëerd om deze centra draaiende te houden.

Van links naar rechts: de heer Raed ARAFAT, staatssecretaris voor Gezondheid, de tolk, de heer Jozef GOEBELS, voorzitter van « Actie Dorpen Roemenië », de heer Philippe BEKE, mevrouw Muriel GERKENS en de heer David CLARINVAL.

De universitaire spoeddienst werd opgericht in 1978. De voormalige directeur is momenteel burgemeester van Boekarest. De dienst telt 1.200 bedden en stelt 3.000 mensen tewerk. Dagelijks worden 450 dringende patiënten opgenomen. De afdeling oncologie beschikt over een dagziekenhuis sedert 2006. De link met de universiteit vergemakkelijkt de introductie van de nieuwste behandelingsmethodes. De ambulante geneeskunde ontwikkelt zich vanuit de spoedartsenij.

Ontmoetingen met beleidsverantwoordelijken

De autoriteiten van Buzau

De burgemeester, de heer Costantin BOSCODEALA, de prefect de heer Dragos BALTA, en de voorzitter van de Departementsraad, de heer Marian Cristinel BIGIU, betreuren dat de steun van de provincie Oost-Vlaanderen omwille van de toetreding tot de Europese Unie – die over specifieke budgetten beschikt – werd stopgezet. De betrekkingen met de stad Oudenaarde zijn wat verwaterd. De continuïteit van deze betrekkingen is uiteraard afhankelijk van de meerderheden die over en weer ontstaan uit de respectieve verkiezingen. De stad Buzau heeft nood aan gespecialiseerde sociale assistentie (voor druggebruik, huiselijk geweld, enzovoort), want ze heeft op dit gebied nagenoeg geen enkele ervaring.

De Kamervoorzitter

De heer Valeriu Stefan ZGONEA, Kamervoorzitter en volksvertegenwoordiger sedert 2000 voor de sociaaldemocratische partij, is ingenieur van de spoorwegen. Hij onderstreept dat 250 Roemeense gemeentes verbreederd zijn met Belgische gemeentes. Privé is hij reeds vaak naar België gereisd. De aanwezigheid van europarlementariërs zou een aanleiding kunnen zijn voor frequentere ontmoetingen met de Belgische parlementsleden. De Belgische Kamervoorzitter, de heer André FLAHAUT, heeft beloofd zijn ambtenoot in verkiezingsjaar 2014 een bezoek te brengen.

De heer ZGONEA constateert dat het Parlement slechts 30 % geloofwaardigheid geniet bij de bevolking en dus extra moet aantonen dat het oplossingen zoekt voor de problemen waarmee het volk geconfronteerd wordt.

De xenofobie en het nationalisme nemen uitbreiding in Europa.

De Europese fondsen worden onderbenut. De heer ZGONEA juicht dan ook het initiatief toe van de heer SCHOUPPE om een joint venture op te zetten met zowel de Roemeense als de Belgische spoorwegen om zonder privépartner het Noodstation van Boekarest op te waarderen. Eurostation – een dochteronderneming van de Belgische spoorwegen – zou 30 % van de aandelen bezitten. Deze structuur zou het verwerven van Europese steun aanzienlijk vergemakkelijken. De bedoeling is van de doorgangsruijme van het station een ruijme te maken waar duurzaam kan worden gewinkeld, gewerkt en gewoond. Mevrouw GERKENS merkt op dat een goed mobiliteitsbeleid ook een economische motor is.

Op vlak van onderwijs oordeelt de heer ZGONEA dat tweetaligheid de norm zou moeten zijn. In Boekarest zijn er trouwens scholen waar in het Frans, het Duits, het Engels en zelfs het Turks les wordt gegeven.

Tijdens het Grieks voorzitterschap van de Europese Unie in 2014 zou de heer ZGONEA graag het idee van een « e-Parlement » lanceren. Het komt erop aan de moderne communicatiemiddelen maximaal te benutten om gedachtewisselingen tussen parlementsleden van de verschillende Europese landen te stimuleren. Het Verdrag van Lissabon heeft extra bevoegdheden toegekend aan de nationale parlementen. Dit project zou niet meer dan 60 miljoen euro kosten.

Voorzitter van de Senaatscommissie voor de Buitenlandse Zaken

Tijdens de werklunch met de heer Petru FILIP, voorzitter van de Senaatscommissie Buitenlandse Zaken, werden vooral twee onderwerpen besproken : de moeilijkheid om Roemenië in regio's op te splitsen, zelfs indien de Europese verdragen daarop aansturen, en het gevoel dat Roemenië door Brussel niet als een volwaardig lid van de Europese Unie wordt beschouwd.

De commissies Buitenlandse Zaken van Kamer en Senaat

Net als het onderhoud met de Kamervoorzitter hebben de twee volgende ontmoetingen plaatsgehad in het Paleis der Natie, voorheen « Huis van het Volk » genoemd, het tweede grootste gebouw ter wereld na het Pentagon, waarvan de bouw startte in 1984 en die de verplaatsing van 40.000 mensen in vaak onhygiënische omstandigheden tot gevolg hebben gehad. Het Parlement werd er vanaf 1994 gehuisvest.

De gedachtewisseling tijdens het lunchuur met de heer Petru FILIP, van de sociaal-democratische partij, werd voortgezet in aanwezigheid van de heer Daniel BUDURESCU, van de liberale partij, en de heer Stefan BURLACU, van de volkspartij.

De parlementaire diplomatie is zeer belangrijk om de dialoog te intensiveren. Deze is onontbeerlijk indien men een Europa wil opbouwen waarin eenieder zich Europeaan kan voelen.

België behoort de vraag van Roemenië om toe te treden tot de Schengenruimte te steunen. De begrotingsdiscipline van de Roemeense Staat is voorbeeldig. Het tekort ligt onder de 2,5 %. Het valt evenwel te betreuren dat grote lidstaten als Frankrijk een tekort van 4 % kunnen hebben zonder te worden bestraft.

Met ingang van 1 januari 2014 zullen krachtens het toetredingsverdrag de gronden verkocht kunnen worden aan ingezetenen van andere lidstaten van de Europese Unie. Dit kan leiden tot de vorming van grote landbouwexploitaties. De ondergrond blijft staatsdomein.

Roemenië steunt de toetreding tot de Europese Unie van de Balkanlanden, met inbegrip van Albanië, maar zal zich pas begin 2015 uitspreken over Kosovo. Het Roemeense voorbehoud heeft te maken met de manier waarop de onafhankelijkheid van Kosovo werd uitgeroepen. Het is geen goed gebruik dat een soevereine Staat het grondgebied van een andere soevereine Staat ertoe aanzet zelfbeschikking af te kondigen.

Het bezoek van de Chinese premier Li KEQIANG bewijst de belangstelling van China voor Zuid-Oost-Europa maar heeft niet de bedoeling de Europese Unie voor schut te zetten vermits afgelopen jaar een soortgelijke topontmoeting heeft plaatsgevonden in Warschau. Polen, de Tsjechische Republiek, Slowakije, Slovenië, Kroatië, Bulgarije en Griekenland, allen lid van de Europese Unie nemen ook aan die topontmoeting deel. Moldavië, Wit-Rusland en Oekraïne zijn niet uitgenodigd. Roemenië beoogt niet een regionale grootmacht te worden maar zoekt partners om in zijn infrastructuur te investeren.

De Kamercommissies Werk en Gezondheid

Mevrouw Rodica NASSAR, voorzitter van de commissie voor de Volksgezondheid, alsook de heer Florin IORDACHE, voorzitter van de commissie voor Sociale Zaken, ontvangen de delegatie om van gedachten te wisselen aangaande de problemen met betrekking tot de gezondheidszorg en tot wat bestempeld zou kunnen worden als « sociale dumping ».

Van links naar rechts : de heer Philippe BEKE, senator Etienne SCHOUPE, Federale kamerleden Muriel GERKENS en David CLARINVAL

De heer CLARINVAL legt uit wat het probleem is. Belgische firma's detacheren via een Roemeense postbus – dus zonder reële economische activiteit – Roemeense uitzendarbeiders waarvan de sociale bijdragen in Roemenië worden betaald naar België, alwaar ze vaak in onmenselijke omstandigheden leven. Het doel is duidelijk de Belgische sociale wetgeving te omzeilen alsook de Europese regelgeving met betrekking tot de detachering van werknemers. Het Belgische Rekenhof heeft geconstateerd dat Roemeense overheden, die nochtans bekend staan om hun reglementitis, blanco formulieren verstrekken. Dit procedé vergemakkelijkt uiteraard de sociale fraude en helpt de Roemeense werknemers niet vooruit.

De Roemeense gastheren staan een betere samenwerking tussen overheden voor om de fraude te bestrijden.

De regering – die het gezondheidsbudget afgelopen jaren reeds heeft verdubbeld – wil het nog optrekken tot 6 % van de staatsbegroting. Deze doelstelling kan echter niet voor 2016 worden gehaald.

Ook wordt voorzien in stimuli om te vermijden dat studenten noch leraren het land na hun opleiding verlaten.

Een ander probleem is de plattelandsvlucht van eerstelijnsartsen, die zich gaan vestigen waar ze het meest kunnen verdienen.

Een aantal om budgettaire redenen gesloten ziekenhuizen zullen worden heropend en permanenties organiseren.

Afscheidsdiner aangeboden door de heer Mircea DUSA

De heer Mircea DUSA, kamerlid van 2004 tot 2012 en fractievoorzitter van de sociaal-democratische partij, was voorzitter van de vriendschapsgroep voor zijn benoeming tot minister belast met de parlementaire relaties, binnenlandminister en ten slotte defensie-minister. Hij was vergezeld van twee jonge kamerleden. Het informeel gesprek ging voornamelijk over de Roemeense impressies van de delegatie, de noodzaak van frequentere ontmoetingen en het anti-raketschild dat momenteel wordt ontplooid.

